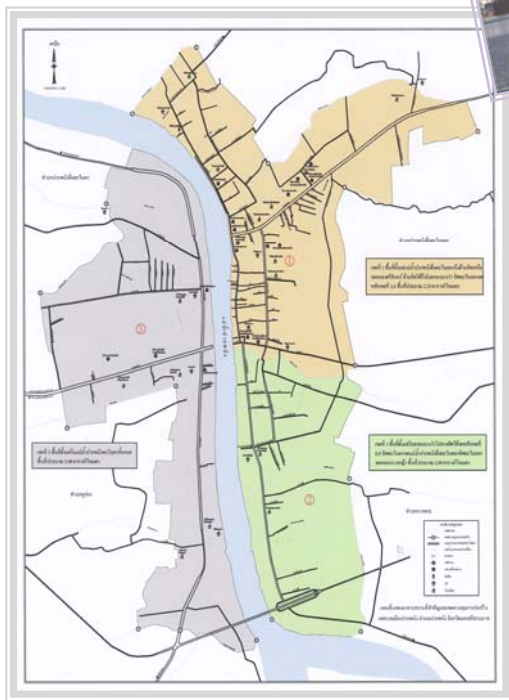


โครงการเพิ่มสมรรถนะในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย

เทศบาลเมืองปากพอง ปี 2553



เทศบาลเมืองปากพอง



สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 14

สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

คำนำ

ปัญหามลพิษจากขยะมูลฝอย เป็นปัญหาที่นับวันจะทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในสังคมเมืองที่มีการขยายตัวของเมืองสูงตามจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น รวมไปถึงการขยายตัวและพัฒนาในด้านเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี ซึ่งในแต่ละปีหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดการขยะมูลฝอยต้องเสียค่าใช้จ่ายเป็นจำนวนมากในการจัดการขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นเนื่องจากการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ยังขาดความพร้อมทั้งด้านงบประมาณ บุคลากรที่ชำนาญ ความพร้อมในด้านการบริหารจัดการ เป็นผลทำให้การจัดการขยะมูลฝอย ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

ดังนั้น เทศบาลเมืองปากพอง ร่วมกับกรมควบคุมมลพิษ สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 14 และสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดนครศรีธรรมราช จึงได้จัดทำโครงการเพิ่มสมรรถนะในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองปากพอง เพื่อจะได้ทราบถึงแนวคิด และแนวทางในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองปากพอง ให้มีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นการช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายในการกำจัดขยะมูลฝอย อีกทั้งยังช่วยยืดอายุการใช้งานของระบบกำจัดขยะมูลฝอย ให้มีอายุการใช้งานนานมากขึ้น ซึ่งรายงานโครงการเพิ่มสมรรถนะในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองปากพองฉบับนี้ คงจะเป็นแนวคิด หรือแนวทางอีกทางเลือกหนึ่ง สำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้สนใจทั่วไป นำไปใช้ประโยชน์ได้

คณะผู้จัดทำ

กลุ่มงานแผนสิ่งแวดล้อม

สิงหาคม 2553

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ	
ความเป็นมา	1
ผลที่คาดว่าจะได้รับ	2
สภาพทั่วไป	2
ขนาดและที่ตั้ง	2
ลักษณะภูมิประเทศ	3
ลักษณะภูมิอากาศ	3
การปกครอง	3
ประชากรและความหนาแน่นของประชากร	4
ทรัพยากรธรรมชาติ	4
สภาพเศรษฐกิจ	5
การคมนาคมขนส่ง	5
การสาธารณสุข	6
การศึกษาและสาธารณสุข	6
สถานที่ท่องเที่ยว	6
การใช้ประโยชน์ที่ดิน	6
บทที่ 2 สถานภาพและปัญหาขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองปากพอง	
ปริมาณและองค์ประกอบขยะมูลฝอย	8
สถานภาพระบบกำจัดขยะมูลฝอยที่ใช้ในปัจจุบัน	8
การดำเนินการที่ผ่านมาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	9
โครงการจัดทำปุ๋ยหมักชีวภาพ	10
โครงการรับซื้อโฟมและพลาสติก	11
โครงการจัดทำปุ๋ยหมักจากขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล	12
โครงการพัฒนาพื้นที่ฝังกลบขยะมูลฝอย	13
สรุปประเด็นปัญหาด้านการบริหารจัดการ	14

บทที่ 3	นโยบายและมาตรการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับเทศบาลเมืองปากพอง	
	นโยบายและมาตรการของเทศบาล	15
บทที่ 4	การเสริมสร้างสมรรถนะในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองปากพอง	
	สมรรถนะที่ 1 แผนการบริหารจัดการขยะมูลฝอย	16
	สมรรถนะที่ 2 กิจกรรมลด คัดแยก และใช้ประโยชน์ขยะมูลฝอย หรือของเสียอันตรายชุมชน	17
	สมรรถนะที่ 3 ประสิทธิภาพในการเก็บขนขยะมูลฝอย	17
	สมรรถนะที่ 4 การบริหารจัดการขยะมูลฝอยหรือมูลฝอยติดเชื้อในลักษณะรวมศูนย์	18
	สมรรถนะที่ 5 ประสิทธิภาพในการกำจัดขยะมูลฝอย	18
	สมรรถนะที่ 6 รายได้ในการจัดการขยะมูลฝอย	19
บทที่ 5	แนวทางในการเพิ่มสมรรถนะในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองปากพอง	
	แผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอย	20
	กิจกรรม คัดแยก และใช้ประโยชน์ขยะมูลฝอย/ของเสียอันตรายชุมชน	20
	ประสิทธิภาพการให้บริการเก็บขนขยะมูลฝอย	22
	การบริหารจัดการขยะมูลฝอยในลักษณะรวมศูนย์	23
	ประสิทธิภาพในการกำจัดขยะมูลฝอย	24
	รายได้จากการบริหารจัดการขยะมูลฝอย	24

บทที่ 1
บทนำ



บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมา

มลพิษจากขยะมูลฝอย เป็นหนึ่งในปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ทวีความรุนแรงขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมเมืองที่มีการขยายตัวของเมืองสูงตามจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น รวมไปถึงการขยายตัวและพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี โดยแต่ละปีหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดการขยะมูลฝอยทั้งภาครัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องเสียค่าใช้จ่ายเป็นจำนวนมากในการจัดการขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น เนื่องจากการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ยังขาดความพร้อมทั้งด้านงบประมาณ บุคลากรที่ชำนาญ ความพร้อมในการบริหารจัดการ เป็นผลทำให้การจัดการขยะมูลฝอยไม่มีประสิทธิภาพ

ในปี 2551 กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้ดำเนินโครงการเสริมสร้างสมรรถนะในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับเทศบาลนคร จำนวน 23 แห่ง ให้มีสมรรถนะในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยโดยประกอบด้วย 1) แผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอย 2) กิจกรรมลด คัดแยก และใช้ประโยชน์ขยะมูลฝอย/ของเสียอันตรายชุมชน 3) ประสิทธิภาพในการเก็บขนขยะมูลฝอย 4) การบริหารจัดการขยะมูลฝอย/มูลฝอยติดเชื้อในลักษณะรวมศูนย์ 5) ประสิทธิภาพในการกำจัดขยะมูลฝอย 6) รายได้ในการจัดการขยะมูลฝอย ซึ่งผลการดำเนินงานพบว่ามีจำนวนเทศบาลที่ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดอย่างน้อย 4 สมรรถนะจาก 6 สมรรถนะประมาณร้อยละ 86 และในปี 2552 มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องและมีการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยที่ได้จัดทำไว้ รวมทั้งสิ้น 58 แห่ง

ดังนั้นเพื่อให้การดำเนินการดังกล่าวมีความยั่งยืนและสามารถขยายผลไปยังพื้นที่อื่น และผลักดันให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ดำเนินการในปี 2551-2552 มีการเพิ่มสมรรถนะในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายชุมชน รวมทั้งมีการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยที่ได้จัดทำไว้ ในปี 2553 จึงได้ดำเนินการในระดับเทศบาลเมืองเพิ่มอีก 35 แห่ง รวมทั้งสิ้น 93 แห่ง ซึ่งกรมควบคุมมลพิษ ได้มีการบูรณาการโครงการต่างๆ จำนวน 4 โครงการภายใต้โครงการสนับสนุนและเสริมสร้างสมรรถนะให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายจากชุมชน (93 พื้นที่) โดยประกอบด้วย 1) โครงการสนับสนุนและเสริมสร้างสมรรถนะให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย 93 พื้นที่ 2) โครงการสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดเตรียมระบบการจัดการของเสียอันตรายจากชุมชน 3) โครงการจัดการมูลฝอยติดเชื้อแบบศูนย์รวมที่มีประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในแต่ละกลุ่มพื้นที่ ปี 2553 และ 4) โครงการร้านรับซื้อของเก่าสีเขียว โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายจากชุมชนและเป็นการเตรียมความพร้อม

ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในลำดับความสำคัญ มีการจัดตั้งศูนย์การจัดการขยะมูลฝอยครบวงจรแบบรวมกลุ่มพื้นที่และมูลฝอยติดเชื้อแบบศูนย์รวม

สำหรับเทศบาลเมืองปากพอง ได้ร่วมกับกรมควบคุมมลพิษ ดำเนินโครงการสนับสนุนและเสริมสร้างสมรรถนะให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายจากชุมชน ในปีงบประมาณ พ.ศ.2552 ซึ่งสำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย กรมควบคุมมลพิษ ได้สรุปผลการดำเนินโครงการฯ โดยเทศบาลเมืองปากพองผ่านเกณฑ์การประเมินทั้งสิ้น 5 สมรรถนะ ได้แก่ 1) การจัดทำแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอย 2) การดำเนินกิจกรรมลด คัดแยก และใช้ประโยชน์ขยะมูลฝอยหรือของเสียอันตรายจากชุมชน 3) การเพิ่มประสิทธิภาพในการกำจัดขยะมูลฝอย 4) การเตรียมความพร้อมในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในลักษณะรวมศูนย์ 5) การเพิ่มประสิทธิภาพในการกำจัดขยะมูลฝอย

1.2 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1.2.1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับเทศบาลนครและเทศบาลเมืองทั้ง 93 แห่ง มีแผนการจัดการขยะมูลฝอยเพื่อรองรับการพัฒนาและขยายตัวของเทศบาลอย่างเหมาะสม

1.2.2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับเทศบาลนครและเทศบาลเมืองทั้ง 93 แห่ง มีแนวทางการดำเนินงานจัดการขยะมูลฝอยและมูลฝอยติดเชื้อร่วมกันในลักษณะศูนย์รวม

1.2.3 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับเทศบาลนครและเทศบาลเมืองอย่างน้อย 7 แห่ง มีการจัดการของเสียอันตรายจากชุมชนอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ

1.2.4 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป้าหมาย 5 กลุ่มพื้นที่ (17 จังหวัด) มีแผนปฏิบัติการบริหารจัดการมูลฝอยติดเชื้อของแต่ละจังหวัด และ/หรือ แผนงาน แนวทาง/รูปแบบ และแผนปฏิบัติการบริหารจัดการมูลฝอยติดเชื้อแบบศูนย์รวมในกลุ่มพื้นที่จังหวัด

1.3 สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานของเทศบาลเมืองปากพอง

1.3.1 ขนาดและที่ตั้ง

ที่ตั้ง เทศบาลเมืองปากพองตั้งอยู่ในท้องที่ ตำบลปากพอง อำเภอปากพอง จังหวัดนครศรีธรรมราช ห่างจากจังหวัดนครศรีธรรมราชไปทางตะวันออก ติดต่อกันทางรถยนต์โดยทางหลวงจังหวัดหมายเลข 4013 (ปากพอง-นครศรีธรรมราช)ระยะทาง 35 กิโลเมตร และห่างจากฝั่งทะเลอ่าวไทย 5 กิโลเมตร

อาณาเขตและขนาด

ทิศเหนือ	จดคลองบางศรีจันทร์ และตำบลปากพ่องฝั่งตะวันตก
ทิศใต้	จดคลองบางบูรณ และตำบลหูล่อง ตำบลบางพระ
ทิศตะวันออก	จดถนนเฉลิมพระเกียรติ 60 ปี หมู่ที่ 3 ตำบลปากพ่องฝั่งตะวันออก
ทิศตะวันตก	จดตำบลปากพ่องฝั่งตะวันตก

ขนาด

เทศบาลเมืองปากพ่องมีขนาดพื้นที่ 7.35 กิโลเมตร

1.3.2 ลักษณะภูมิประเทศ

ภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำปากพ่องและติดกับที่ราบชายฝั่งทะเลด้านตะวันออกของอ่าวไทย มีความลาดชันต่ำ ประมาณร้อยละ 0.2-0.5 และอยู่สูงกว่าระดับน้ำทะเลปานกลางประมาณ 20-80 เซนติเมตร มีแม่น้ำปากพ่องซึ่งมีความยาวประมาณ 25 กิโลเมตร ไหลผ่านใจกลางเทศบาล มีความกว้างประมาณ 500 เมตร ไหลสู่อ่าวไทยที่แหลมตะลุมพุก อำเภอปากพ่อง จังหวัดนครศรีธรรมราช สำหรับแม่น้ำปากพ่องนั้นเป็นลำน้ำที่ลักษณะคดเคี้ยวและแยกออกเป็นคลองหลายสาย ทั้งที่อยู่ในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล เช่น คลองบางศรีจันทร์ คลองบางทวด คลองบางวัง รวมทั้งคลองสุขุม ซึ่งเป็นคลองขุดเชื่อมคลองบางจากกับแม่น้ำปากพ่องยาวประมาณ 11 กิโลเมตร ปัจจุบันหน่วยชลประทานที่ 15 ได้ก่อสร้างประตูระบายน้ำปิดเปิดคลองที่บ้านหูล่อง ปิดกั้นน้ำเค็ม และเก็บกักน้ำจืดไว้ใช้ในการเพาะปลูกและบริโภค ซึ่งการประปาปากพ่องได้อาศัยน้ำคลองนี้ใช้ทำน้ำประปา

1.3.3 ลักษณะภูมิอากาศ

เทศบาลเมืองปากพ่อง ตั้งอยู่ในเขตร้อนริมฝั่งทะเลด้านตะวันออกของภาคใต้ มีลมทะเลพัดผ่านประจำจึงทำให้อากาศไม่ร้อนจัด และหนาวจัด อุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปี 27 องศาเซลเซียส ได้รับมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ในเดือน พฤศจิกายน-ตุลาคม และได้รับมรสุมใต้ฝุ่นจากทะเลจีนใต้ในเดือนพฤศจิกายนกับลมสินค้าจากมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ในเดือนพฤศจิกายน-ธันวาคม ทำให้ฝนตกชุก นอกจากนี้ยังได้รับลมพายุไซโคลน จากอ่าวเบงกอลเข้าทางทิศตะวันตก

1.3.4 การปกครอง

เทศบาลเมืองปากพ่อง ได้แบ่งส่วนการบริหารโดยพิจารณาถึงความเหมาะสมของหน่วยงานในสำนักงานออกเป็น 8 หน่วยงาน คือ

1. สำนักปลัดเทศบาล
2. กองวิชาการและแผนงาน
3. กองคลัง

4. กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม
5. กองการศึกษา
6. กองช่าง
7. กองสวัสดิการและสังคม

ชุมชน ในเขตเทศบาลเมืองปากพองมี 11 ชุมชน

1. ชุมชนต้นหาด
2. ชุมชนเสาธงทอง
3. ชุมชนรามประดิษฐ์
4. ชุมชนคงคาสวัสดิ์
5. ชุมชนหูล่อง
6. ชุมชนสระแก้ว
7. ชุมชนพรหมมานนท์
8. ชุมชนศรีสมบูรณ์
9. ชุมชนบ้านล่าง
10. ชุมชนสินสิบสุข
11. ชุมชนเขมวงศาราม

1.3.5 ประชากรและความหนาแน่นของประชากร

ในปี พ.ศ. 2552 เทศบาลเมืองปากพอง มีจำนวนประชากรทั้งหมด 22,629 คน แยกเป็นชาย 11,208 คน และหญิง 11,421 คน จำนวนครัวเรือน 7,052 ครัวเรือน คิดเป็นอัตราความหนาแน่น 3,079 คน ต่อ 1 ตารางกิโลเมตร

1.3.6 ทรัพยากรธรรมชาติ

เทศบาลเมืองปากพองมีส่วนห่อมบบริเวณสำนักงานเทศบาล 1 แห่ง สวนสาธารณะจำนวน 2 แห่ง และบริเวณเกาะกลาง แต่ไม่มีป่าสงวนแห่งชาติ อุทยานแห่งชาติ ป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติ ป่าชุมชน และพื้นที่ป่าสาธารณะ

1.3.7 สภาพเศรษฐกิจ

สภาพสังคม

วัด	จำนวน	8	แห่ง
ศาลเจ้า	จำนวน	6	แห่ง
มัสยิด	จำนวน	1	แห่ง

สถานที่ราชการและรัฐวิสาหกิจ	จำนวน	9	แห่ง
โรงแรมหรู	จำนวน	-	แห่ง
โรงแรมมาตรฐาน	จำนวน	1	แห่ง
ตลาด	จำนวน	3	แห่ง

สภาพเศรษฐกิจ

โรงงาน	จำนวน	9	แห่ง
โรงแรม	จำนวน	3	แห่ง
ร้านอาหาร	จำนวน	37	แห่ง
สถานชานูบาล	จำนวน	1	แห่ง
ธนาคาร	จำนวน	6	แห่ง

1.3.8 การคมนาคมขนส่ง

การคมนาคม

เทศบาลเมืองปากพอง มีการคมนาคมและการขนส่งติดต่อกัน 2 ทาง

ทางบก

ในเขตเทศบาล ฟังตะวันออกของแม่น้ำปากพอง มีถนนสายสำคัญๆคือ ถนนชายน้ำ ถนนพานิชย์ สัมพันธ์ ถนนประชาพัฒนา ถนนชายทะเล ถนนบางวัง ฟังตะวันตกมี ถนนวารีสวัสดิ์ ถนนสุนอนันต์ ถนนศรีสมบูรณ์ ถนนทั้งสองฝั่งสามารถติดต่อกับต่างอำเภอและต่างจังหวัดได้

ถนนปากพอง-นครศรีธรรมราช ยาวประมาณ 35 กิโลเมตร เป็นถนนลาดยางแอสฟัลท์ติก สามารถติดต่อกับจังหวัด สงขลา พัทลุง สุราษฎร์ธานี และตรัง

ถนนปากพอง-หัวไทร ยาว 42 กิโลเมตร เป็นถนนลาดยางแอสฟัลท์ติก ติดต่อกับอำเภอหัวไทร

ถนนปากพอง-เชียรใหญ่ ยาว 25 กิโลเมตร เป็นถนนลาดยางแอสฟัลท์ติก ติดต่อกับอำเภอเชียรใหญ่

ทางน้ำ

ใช้เรือและแพขนานยนต์ข้ามฟากระหว่างฟังตะวันออกและฟังตะวันตกและมีเส้นทางใช้เรือรับจ้างไปสู่ตำบลต่างๆในอำเภอปากพอง และไปยังอำเภออื่น เช่น อำเภอเชียรใหญ่ อำเภอหัวไทร นอกจากนี้มีท่าเรือน้ำลึกขนถ่ายน้ำมันในแม่น้ำปากพอง

1.3.9 การสาธารณสุขปโภค

1.ไฟฟ้า

การบริการด้านไฟฟ้าในเขตเทศบาลเมืองปากพนังดำเนินการโดยการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอปากพนังให้บริการไฟฟ้าครอบคลุมทั่วเขตเทศบาลเมืองปากพนัง มีผู้ใช้บริการโดยรวมทั้งเทศบาล 5,200 ครัวเรือน ให้บริการครอบคลุมพื้นที่ร้อยละ 100 ของพื้นที่ทั้งหมด ไฟฟ้าสาธารณะส่องสว่างในเขตเทศบาลจำนวน 4,461 จุด จุดครอบคลุมถนน 18 สาย

2.การประปา

สำนักงานการประปาส่วนภูมิภาค อำเภอปากพนัง เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบ

3.โทรศัพท์

ในเขตเทศบาลฯ มีชุมสายโทรศัพท์ จำนวน 1 ชุมสาย มีผู้ใช้โทรศัพท์ จำนวน 1,967 ราย โดยแบ่งเป็น จำนวนโทรศัพท์บุคคลในพื้นที่ 1,967 หมายเลข และจำนวนโทรศัพท์สาธารณะในเขตพื้นที่ 50 หมายเลข

1.3.10 การศึกษาและสาธารณสุข

สถานศึกษา	จำนวน	19	แห่ง
โรงพยาบาล	จำนวน	1	แห่ง
คลินิกเอกชน	จำนวน	8	แห่ง
ศูนย์บริการสาธารณสุข	จำนวน	1	แห่ง

1.3.11 สถานที่ท่องเที่ยว

- คอนโดคนางแอน
- ล่องเรือชมทิวทัศน์แม่น้ำปากพนัง

1.3.12 การใช้ประโยชน์ที่ดิน

การใช้ที่ดินของเทศบาลเมืองปากพนังในปัจจุบัน พื้นที่เทศบาลเมืองปากพนัง 7.35 ตารางกิโลเมตร หรือ 4,593.75 ไร่ แบ่งเป็นประเภทการใช้ที่ดิน 8 ประเภทดังนี้

1. การใช้ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัย การใช้ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นน้อยและหนาแน่นปานกลางส่วนใหญ่กระจุกตัวอยู่สองฝั่งแม่น้ำปากพนัง ทั้งฝั่งตะวันออกและฝั่งตะวันตก และกระจายตัวอยู่ตามแนวถนนสายรองและถนนสายย่อย คิดเป็นพื้นที่ทั้งสิ้น 978.05 ไร่ หรือ ร้อยละ 21.29 ของพื้นที่เทศบาลเมืองปากพนัง

2. การใช้ที่ดินประเภทพาณิชยกรรม การใช้พื้นที่ประเภทพาณิชยกรรมส่วนใหญ่ สอดแทรกอยู่กับการใช้พื้นที่ประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นมากทั้งสองฝั่งแม่น้ำปากพนัง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง บริเวณศูนย์กลางชุมชนด้านฝั่งตะวันออก คิดเป็นพื้นที่ทั้งสิ้น 204.20 ไร่ หรือร้อยละ 4.44 ของพื้นที่เทศบาล เมืองปากพนัง

3. การใช้ที่ดินประเภทอุตสาหกรรมและคลังสินค้า การใช้พื้นที่ประเภท อุตสาหกรรมและ คลังสินค้าประกอบด้วย โรงงานอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดเล็ก และอุตสาหกรรมบริการและคลัง น้ำมัน กระจายตัวอยู่สองฝั่งแม่น้ำปากพนัง คิดเป็นพื้นที่ ทั้งสิ้น 167.10 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 3.64 ของ พื้นที่เทศบาลเมืองปากพนัง

4. การใช้ที่ดินประเภทสถานศึกษา การใช้ที่ดินประเภทสถานศึกษา กระจายตัวอยู่สอง ฝั่งแม่น้ำปากพนังและชุมชนฝั่งตะวันตก คิดเป็นพื้นที่ทั้งสิ้น 121.00 ไร่ หรือ ร้อยละ 2.63 ของพื้นที่เทศเมือง ปากพนัง

5. การใช้ที่ดินประเภทสถานศาสนา การใช้ที่ดินประเภทสถานศาสนา ประกอบด้วย วัด มัสยิดและศาลเจ้ากระจายตัวอยู่สองฝั่งแม่น้ำปากพนังคิดเป็นพื้นที่ทั้งสิ้น 164.10 ของพื้นที่เทศบาลเมือง ปากพนัง

6. การใช้ที่ดินประเภทสถาบันราชการ การสาธารณูปโภคและสาธารณูปการประกอบด้วย หน่วยราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่นและรัฐวิสาหกิจ คิดเป็นพื้นที่ทั้งสิ้น 126.20 หรือ ร้อยละ 2.74 ของพื้นที่เทศบาลเมืองปากพนัง

7. การใช้ที่ดินประเภทที่โล่งเพื่อนันทนาการและการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การใช้ที่ดิน ประเภทที่โล่งเพื่อนันทนาการและการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม อันประกอบด้วย สวนหย่อม ที่โล่งริมน้ำ สนามกีฬา แม่น้ำ คลอง และถนนสายต่างๆ คิดเป็นพื้นที่ทั้งหมด 1,208.05 ไร่ หรือร้อยละ 26.30 ของพื้นที่ เทศบาลเมืองปากพนัง

8. การใช้ที่ดินประเภทชนบทและการเกษตรและที่รกร้างว่างเปล่า การใช้ที่ดินประเภท ชนบทการการเกษตรและที่รกร้างว่างเปล่า อันประกอบด้วย พื้นที่กิจกรรมและบ่อเลี้ยงกุ้งทะเล คิดเป็นพื้นที่ ทั้งสิ้น 1,625.05 ไร่ หรือร้อยละ 35.39 ของพื้นที่เทศบาลเมืองปากพนัง

บทที่ 2
สถานภาพและปัญหาขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองปากพั่น



บทที่ 2

สถานภาพและปัญหาขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองปากพอง

2.1 ปริมาณและองค์ประกอบขยะมูลฝอย

2.1.1 ปริมาณขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองปากพอง

พ.ศ.2551	พ.ศ.2552	พ.ศ.2553 (ม.ค.-มิ.ย.)
17 ตัน/วัน	20 ตัน/วัน	21 ตัน/วัน

หมายเหตุ ปี พ.ศ. 2553 เป็นข้อมูล ณ เดือนมิถุนายน 2553

2.1.2 องค์ประกอบขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองปากพอง

องค์ประกอบขยะมูลฝอย	ร้อยละโดยน้ำหนัก
เศษอาหาร เศษผัก ผลไม้	20
กระดาษ	5
พลาสติก	20
แก้ว	10
โลหะ	5
ยาง / หนังส	5
ผ้า	5
ไม้ / ใบไม้	10
หิน / กระเบื้อง	15
ของเสียอันตรายจากชุมชน	3
อื่น ๆ	2
รวม	100

2.2 สถานะภาพระบบจัดการขยะมูลฝอยที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน

สถานที่กำจัดขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองปากพอง ตั้งอยู่หมู่ที่ 3 ถนนชายทะเล ตำบลปากพอง ฝั่งตะวันออก อำเภอปากพอง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีเนื้อที่ 28 ไร่ ซึ่งเป็นที่ดินที่ได้มาโดยการซื้อในปี พ.ศ. 2509 ตั้งอยู่ห่างจากสำนักงานเทศบาลประมาณ 3 ก.ม. พื้นที่โดยรอบสถานที่กำจัดขยะเป็นที่ว่างเปล่า ถนนสาธารณะ และที่อยู่อาศัย

เทศบาลเมืองปากพองได้รับงบประมาณสนับสนุนในการก่อสร้างจากกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยแบ่งเป็นงบประมาณในการศึกษาความเหมาะสมและออกแบบรายละเอียดก่อสร้าง 3 ล้านบาท ในปี พ.ศ.2538 และ งบประมาณในการก่อสร้างระบบ 59,700,000 บาท ในปี พ.ศ.2544-2546 ออกแบบให้ใช้งานได้ 20 ปี เริ่มใช้งานวันที่ 1 ตุลาคม 2546 พื้นที่ฝังกลบในขณะนี้ใช้งานมาแล้วประมาณ 6 ปี คิดเป็นพื้นที่ประมาณ ร้อยละ 50 ของพื้นที่ฝังกลบชั้นที่ 1 นอกจากนี้ต้องถิ่นข้างเคียงประกอบด้วยเทศบาลตำบลเชียรใหญ่ เทศบาลตำบลบางจาก อบต.แหลมตะลุมพุก อบต.ท้องลำเจียก อบต.ปากพองฝั่งตะวันออก และ อบต.บางพระ นำขยะมูลฝอยมากำจัดในสถานที่กำจัดของเทศบาล ปริมาณขยะมูลฝอยประมาณ 3.5 ตันต่อวัน โดยเสียค่าธรรมเนียมการกำจัดตามประกาศของเทศบาลในอัตรา กิโลกรัมละ 25 สตางค์

2.3 การดำเนินการที่ผ่านมาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- พ.ศ. 2538 ได้รับงบประมาณจากกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ให้ทำการศึกษาความเหมาะสมและออกแบบสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย งบประมาณ 3,000,000 บาท

- พ.ศ. 2544-2546 ได้รับงบประมาณสนับสนุนการก่อสร้าง 59,700,000 บาท

- 17 สิงหาคม 2547 สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 14 เก็บตัวอย่างน้ำใต้ดินและน้ำทิ้งไปทำการตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำ

- 15 พฤษภาคม 2550 และ 2 มีนาคม 2552 กรมควบคุมมลพิษเก็บตัวอย่างน้ำใต้ดินและน้ำทิ้งไปตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำ

นอกจากนี้ทางเทศบาลเมืองปากพองได้สนับสนุนงบประมาณให้กับชุมชนในพื้นที่ดำเนินโครงการด้านสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการของมูลฝอย ดังนี้

1. โครงการจัดทำปฎิบัติหมักชีวภาพ

หลักการและเหตุผล

โดยมี อสม.ชุมชนเสาธงทอง และชุมชนเขมวงศาaram รับผิดชอบโครงการ ซึ่งได้ดำเนินการตั้งแต่ปี 2546 เป็นต้นมา ซึ่งชุมชนเสาธงทองและชุมชนเขมวงศาaramก็เป็นชุมชนที่ประสบกับปัญหานี้เพราะเป็นชุมชนที่อยู่ใกล้กับตลาด จะมีการทิ้งขยะกันมากในแต่ละวัน ซึ่งขยะเหล่านี้เหล่านี้ก่อให้เกิดปัญหาในชุมชน เช่น มลภาวะเป็นพิษ ทำลายสิ่งแวดล้อม ก่อให้เกิดโรคต่าง ๆ ดังนั้นทางชุมชนได้เล็งเห็นและตระหนักในปัญหา จึงได้คิดกันว่าเราจะทำชุมชนของเราให้น่าอยู่ สะอาดขึ้น สิ่งแวดล้อมดีขึ้น โดยการนำขยะที่ย่อยสลายได้ง่ายมาทำปุ๋ยหมัก จะเป็นการลดขยะตกค้าง และช่วยเสริมรายได้ให้กับชุมชนอีกทางหนึ่งด้วย

เป้าหมาย คือ สมาชิกในกลุ่มประมาณ 30 คน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อลดปริมาณขยะที่ตกค้างในชุมชน
2. รักษาสิ่งแวดล้อม และความสะอาดในชุมชน
3. สมาชิกสามารถทำปุ๋ยใช้เองได้ และได้ทานผักปลอดสารพิษและใช้ปุ๋ยที่เราทำเอง
4. เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับสมาชิกในชุมชน โดยรวบรวมสมาชิกในกลุ่มประมาณ 30 คน

วิธีดำเนินการ

1. จัดเรียกประชุมสมาชิก
2. บอกสถานที่ที่จะทำ แนะนำวิธีการทำ แบ่งแยกหน้าที่ให้กับแต่ละคน
3. ลงมือปฏิบัติงานตามขั้นตอน เมื่อทำเสร็จก็หมักไว้ประมาณ 3 เดือน
4. เมื่อครบตามระยะเวลา ก็เริ่มแจกจ่ายให้กับสมาชิกได้นำไปทดลองใช้

2. โครงการรับซื้อโฟมและพลาสติก

หลักการและเหตุผล

สืบเนื่องมาจากชุมชนบ้านล่าง ซึ่งเป็นชุมชนในเขตเทศบาลเมืองปากพอง มีบ้านเรือนอยู่หนาแน่นทำให้มีปัญหาขยะตกค้างในครัวเรือนจำนวนมาก ชุมชนได้รณรงค์เรื่องการกำจัดขยะมาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งได้ผลดีในระดับหนึ่ง แต่ยังคงมีขยะประเภทที่ย่อยสลายยาก คือ โฟม และพลาสติกตกค้างอยู่เป็นจำนวนมาก ทำให้เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ของสัตว์นำโรค ชุมชนบ้านล่าง จึงจัดทำโครงการนี้ขึ้นเพื่อให้ขยะประเภทโฟม และพลาสติกหมดไปจากชุมชน

เป้าหมาย บ้านเรือนในพื้นที่ชุมชนบ้านล่าง และชุมชนใกล้เคียง จำนวน 1,000 หลังคาเรือน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อกำจัดขยะประเภทโฟมและพลาสติกให้หมดไปจากชุมชน
2. เพื่อทำลายแหล่งเพาะพันธุ์พาหะนำโรค
3. เพื่อสร้างจิตสำนึกในเรื่องความสะอาดแก่สมาชิกในชุมชน

วิธีดำเนินการ

1. ประชุมคณะกรรมการชุมชน อสม. และกลุ่มแม่บ้าน เพื่อเป็นแกนนำในการทำความเข้าใจกับชาวบ้าน และแต่งตั้งคณะทำงาน
2. จัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ที่ต้องใช้ในการดำเนินงาน
 - 2.1 จัดเตรียมสถานที่ดำเนินการ
 - 2.2 ประชุมชี้แจงชาวบ้าน
 - 2.3 คณะทำงานดำเนินการรับซื้อขยะประเภทโฟม และพลาสติก โดยดำเนินการทุกวันตั้งแต่ เวลา 09.00-17.00 น.
 - 2.4 ประสานงานชุมชนใกล้เคียงในการจัดกิจกรรมรับซื้อโฟมและพลาสติก
 - 2.5 ประสานงานเทศบาลในการนำขยะเหล่านี้ไปกำจัด
 - 2.6 ติดตามประเมินผล ทุก 1 เดือน

3. โครงการจัดทำปุ๋ยหมักจากขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

หลักการและเหตุผล

โดยกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลเมืองปากพอง จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2553 โดยทางเทศบาลเมืองปากพองได้สำรวจองค์ประกอบของขยะมูลฝอยที่นำไปกำจัดในสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยของเทศบาล พบว่า มีขยะเปียกซึ่งประกอบด้วยเศษอาหารและผักผลไม้ เป็นจำนวนมาก เหมาะแก่การนำไปใช้ทำปุ๋ย ประกอบกับเทศบาลได้เก็บรวบรวมสิ่งปฏิกูลที่ได้จากการบริการดูดส้วมของเทศบาล นอกจากนี้เป็นการยืดอายุการใช้งานบ่อฝังกลบขยะมูลฝอยและช่วยลดปัญหาภาวะโลกร้อน

เป้าหมายของโครงการ คือ สร้างโรงเก็บปุ๋ย จัดซื้อเครื่องบดปุ๋ย เครื่องผสมปุ๋ย เพื่อผลิตปุ๋ยหมักจากขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลวันละ 5 กิโลกรัม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อผลิตปุ๋ยหมักจากขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
2. เพื่อสนับสนุนการกำจัดขยะมูลฝอยแบบครบวงจร
3. เพื่อลดค่าใช้จ่ายของเทศบาลในการจัดซื้อปุ๋ย

ระยะเวลาดำเนินการ งบประมาณปี 2553

โดยจะดำเนินการ ในพื้นที่กำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล เทศบาลเมืองปากพอง

วงเงินงบประมาณ 450,000 บาท

ผู้รับผิดชอบโครงการ กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลเมืองปากพอง

4.โครงการพัฒนาพื้นที่ฝังกลบขยะมูลฝอย

หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันเทศบาลรองรับขยะมูลฝอยจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นข้างเคียงเป็นจำนวนมาก ทำให้พื้นที่ฝังกลบขยะมูลฝอยของเทศบาลมีอายุการใช้งานสั้นลง ไม่เป็นไปตามที่ออกแบบไว้ มีความจำเป็นต้องจัดหาพื้นที่ฝังกลบเพิ่มเติมเพื่อรองรับปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น และนำขยะมูลฝอยที่ย่อยสลายแล้วไปใช้ประโยชน์ต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อรื้อบ่อฝังกลบขยะมูลฝอย
2. เพิ่มอายุการใช้งานของพื้นที่ฝังกลบ
3. นำขยะมูลฝอยที่ย่อยสลายได้ไปทำปุ๋ย และดินไปใช้ฝังกลบขยะใหม่
4. เพื่อแก้ปัญหาผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมจากขยะมูลฝอย

เป้าหมายของโครงการ

1. จัดซื้อเครื่องคัดแยกขนาดวัสดุชนิดปรับขนาดรูตะแกรงคัดแยกได้
2. รื้อบ่อฝังกลบขยะมูลฝอยที่ใช้งานแล้ว
3. นำขยะมูลฝอยที่ได้ไปใช้ประโยชน์

ระยะเวลาดำเนินการ งบประมาณปี 2553

โดยจะดำเนินการ ในพื้นที่กำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล เทศบาลเมืองปากพอง

วงเงินงบประมาณ 8,000,000 บาท

ผู้รับผิดชอบโครงการ กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลเมืองปากพอง

2.4 สรุปประเด็นปัญหาด้านการบริหารจัดการขยะมูลฝอย

2.4.1 ปัญหาการร้องเรียนจากผู้อยู่อาศัยบริเวณใกล้เคียงสถานที่กำจัดเรื่องกลิ่นเหม็นในช่วงฤดูฝน และฤดูแล้ง

2.4.2 ประชาชนขาดจิตสำนึกในเรื่องการทิ้งขยะลงถัง , การคัดแยกขยะก่อนทิ้ง โดยเฉพาะกลุ่มนักเรียนและประชาชนที่อาศัยอยู่ริมแม่น้ำ

2.4.3 ปัญหาเรื่องอายุการใช้งานรถเก็บขนขยะมูลฝอย เพราะอยู่ในพื้นที่น้ำเค็มและน้ำทะเลท่วมถึง

2.4.4 อายุการใช้งานของสถานที่ฝังกลบขยะอาจสั้นลง ไม่เป็นไปตามที่ออกแบบไว้ เนื่องจากมีท้องถื่นข้างเคียงนำขยะมากำจัดเป็นจำนวนมาก

2.4.5 งบประมาณในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยมีไม่เพียงพอ

บทที่ 3
นโยบายและมาตรการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
ของเทศบาลเมืองปากพั่น



บทที่ 3

นโยบายและมาตรการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของเทศบาลเมืองปากพอง

3.1 นโยบายและมาตรการของเทศบาล

นโยบายและมาตรการของเทศบาล

1. ผู้บริหารได้เล็งเห็นความสำคัญของงานรักษาความสะอาด การจัดการขยะมูลฝอย การจัดการสิ่งปฏิกูลและการจัดการน้ำเสีย เป็นนโยบายที่สำคัญที่ต้องดำเนินงานควบคู่ไปกับการพัฒนาเศรษฐกิจและด้านสิ่งแวดล้อม

2. การบูรณะ ฟื้นฟู ชุมชน และแหล่งเสื่อมโทรมให้กลับคืนสู่สภาพแวดล้อมที่ดี และสนับสนุนการสร้างจิตสำนึก การสร้างสิ่งแวดล้อมและการรักษาความสะอาด

การดำเนินการด้านการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล เทศบาลเมืองปากพองมีหน่วยงานที่รับผิดชอบคือ กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงเกี่ยวกับการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง ซึ่งมีแนวทางในการดำเนินงานด้านงานรักษาความสะอาด งานจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล งานการจัดการน้ำเสีย รวมทั้งตระหนักและเข้าใจในสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

บทที่ 4
การเสริมสร้างสมรรถนะในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย
ของเทศบาลเมืองปากพอง



บทที่ 4

การเสริมสร้างสมรรถนะในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย ของเทศบาลเมืองปากพอง

4.1 สมรรถนะที่ 1 แผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอย

4.1.1 แผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยที่ได้ดำเนินการในปีงบประมาณ 2552

เทศบาลเมืองปากพอง ได้ร่วมกับกรมควบคุมมลพิษ สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 14 สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดนครศรีธรรมราช ดำเนินโครงการสนับสนุนและเสริมสร้างสมรรถนะให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายจากชุมชน ในปีงบประมาณ พ.ศ.2552 และได้ร่วมดำเนินโครงการฯ ต่อเนื่องในปีงบประมาณ พ.ศ.2553 สำหรับแผนการดำเนินงานในปีงบประมาณ 2552 ที่ได้ดำเนินงานไปแล้วมีผลดังนี้ เทศบาลได้ดำเนินการตามแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอย(แผนงานรักษาความสะอาด) ที่ได้ทำไว้ โดยเฉพาะงานกวาดขยะมูลฝอย, งานเก็บขนขยะ และงานกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

4.1.2 แผนพัฒนาเทศบาล 3 ปี (ด้านการจัดการขยะมูลฝอย หรือของเสียอันตรายชุมชน หรือมูลฝอยติดเชื้อ) ตามแผนพัฒนา ปี 2551-2553 เทศบาลได้ดำเนินการจัดทำโครงการจัดสร้างสถานที่เก็บปุ๋ยหมักขณะนี้ได้ทำการออกแบบและประมาณเสร็จแล้ว พร้อมทั้งปรับปรุงลานตากสิ่งปฏิกูลเพื่อผลิตปุ๋ยหมัก ส่วนโครงการสนับสนุนรณรงค์กำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลโดยชุมชน ขณะนี้ชุมชนบางส่วนได้ดำเนินการโดยใช้งบประมาณอื่นแล้ว กรณีโครงการจัดซื้อที่ดินเพิ่มเติม ยังไม่ได้ดำเนินการเนื่องจากไม่มีงบประมาณ ส่วนในปีงบประมาณปี 2553 เทศบาลได้ดำเนินโครงการพัฒนาพื้นที่ฝังกลบขยะมูลฝอย

4.1.3 แผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม (ด้านการจัดการขยะมูลฝอย)
ในปีงบประมาณ 2552 เทศบาลไม่ได้ดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในด้านจัดการขยะมูลฝอย

4.1.4 แผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอย (ไม่มี)

4.2 สมรรถนะที่ 2 กิจกรรมลด คัดแยก และใช้ประโยชน์ขยะมูลฝอย หรือของเสียอันตรายชุมชน

เทศบาลเมืองปากพอง มีการดำเนินกิจกรรมลด คัดแยก และใช้ประโยชน์ขยะมูลฝอย หรือของเสียอันตรายชุมชนในรูปแบบของกิจกรรมต่าง ดังนี้

4.2.1 เทศบาลจัดกิจกรรมร่วมกับสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดนครศรีธรรมราช จัดทำโครงการอบรมและให้ความรู้กับนักเรียนในเขตเทศบาล ในวันที่ 21 และ 22 มิถุนายน 2553 จำนวน 2 โรงเรียนประกอบด้วย โรงเรียนเทศบาลปากพอง 1 และโรงเรียนเทศบาลปากพอง 5 จำนวนผู้เข้าอบรม 500 คน

4.2.2 เทศบาลร่วมกับศูนย์เศรษฐกิจพอเพียง กองทัพอากาศ 4 ค่ายวชิราวุธ จัดทำโครงการอบรมการทำน้ำหมักชีวภาพและจุลินทรีย์ก้อน ให้กับนักเรียนและประชาชนในเขตเทศบาลจำนวน 100 คน ในวันที่ 25 มิถุนายน 2553

เทศบาลเมืองปากพองมีการกำหนดเป้าหมายในการจัดการขยะรีไซเคิล 5 % ของปริมาณขยะรีไซเคิลทั้งหมด และมีการเพิ่มพื้นที่ในการดำเนินกิจกรรมลด คัดแยก และใช้ประโยชน์ขยะมูลฝอย หรือของเสียอันตรายชุมชน ใน 2 โรงเรียน

4.3 สมรรถนะที่ 3 ประสิทธิภาพในการเก็บขนขยะมูลฝอย

เทศบาลเมืองปากพอง ทำการเก็บขนขยะมูลฝอยโดย เทศบาลดำเนินการเอง มีประสิทธิภาพในการเก็บขนขยะมูลฝอยร้อยละ 90

4.3.1 เส้นทาง การเก็บขน และวิธีการในพื้นที่ให้บริการ

งานเก็บขนขยะมูลฝอย

รายละเอียดการปฏิบัติงาน

1. รถบรรทุกขยะแบบอัดท้าย ขนาด 12 ลบ.ม. จำนวน 4 คัน ใช้เก็บขนขยะมูลฝอยถนนสายหลัก โดยรถคันที่ 1 และ 2 ทำการเก็บขนขยะมูลฝอยบนถนนสายหลัก ทำการเก็บขนวันละ 2 เที่ยว เวลา 11.00 น. และเวลา 19.00 น. ปฏิบัติงานในวันจันทร์ถึงวันพฤหัสบดี รถคันที่ 3 ใช้เก็บขนขยะมูลฝอยในวันศุกร์, วันเสาร์, และวันอาทิตย์ และรถคันที่ 4 ซึ่งมีสำรองไว้ในกรณีที่รถคันใดคันหนึ่งชำรุดใช้งานไม่ได้หรือในกรณีพิเศษที่มีปริมาณมูลฝอยเป็นจำนวนมาก โดยมีพนักงานขับรถ 1 คน พนักงานประจำรถ 4 คน

2. รถบรรทุกขยะมูลฝอยเปิดข้าง - เทท้ายชนิด 6 ล้อ จำนวน 1 คัน มีขนาดบรรจุ 7.6 ลบ.ม. ใช้ทำการเก็บขนขยะมูลฝอยในงานเฉพาะกิจ อันได้แก่ งานประเพณี การจัดการแข่งขันกีฬา งานเข้าค่าย ลูกเสือ อื่น ๆ

3. รถยนต์กระบะบรรทุกขยะ ขนาด 4 ลบ.ม. จำนวน 3 คัน โดยรถคันที่ 1 ใช้เก็บขนขยะมูลฝอยในซอยฝั่งตะวันตก รถคันที่ 2 ใช้เก็บขนขยะมูลฝอยในซอยฝั่งตะวันออก ทำการเก็บขน 2 รอบ รอบเช้าเวลา

07.00 น. และรอบบ่ายเวลา 15.00 น. ซึ่งมีพนักงานคนขับรถจำนวน 1 คน และพนักงานคนประจำรถจำนวน 2 คน เริ่มปฏิบัติงานในเวลา 07.00 – 09.00 น. และเวลา 15.00 – 17.00 น.

4. รถจักรยานยนต์พ่วงข้าง จำนวน 4 คัน ใช้เก็บขนขยะมูลฝอยในซอยเล็กที่รถบรรทุกเข้าซอยไม่ได้และทำหน้าที่เป็นม้าเร็ว คอยตรวจสอบดูแลความสะอาดบริเวณถนนและถังขยะหลังรถบรรทุกขยะทำการเก็บขนขยะเรียบร้อยแล้ว

4.3.2 ปริมาณขยะมูลฝอยที่ได้รับการจัดเก็บเพิ่มขึ้น (จำนวนครัวเรือนที่ได้รับการบริการ)

จำนวนครัวเรือนในเขตเทศบาลเมืองปากพองมีทั้งสิ้น 4,293 ครัวเรือน ในปี 2552 ทำการเก็บขนได้ทั้งหมด 3,800 ครัวเรือน และในปี 2553 มีครัวเรือนทั้งสิ้น 4,322 ครัวเรือน ทำการเก็บขนได้ทั้งสิ้น 3,890 ครัวเรือน เทศบาลเมืองปากพองทำการเก็บขนขยะมูลฝอยได้เพิ่มขึ้นจากปี 2552 จำนวน 90 ครัวเรือน คิดเป็นประสิทธิภาพในการเก็บขนขยะมูลฝอยร้อยละ 90

4.3.3 อุปกรณ์ในการเก็บขน จำนวนรถเก็บขนขยะมูลฝอย

เทศบาลดำเนินการเก็บขนขยะมูลฝอยเทศบาล โดยใช้รถเก็บขนขยะ 3 แบบ ประกอบด้วย รถพ่วงข้าง จำนวน 3 คัน มีพนักงานประจำรถ 1 คน , รถกระบะบรรทุกขยะเปิดข้าง-เทท้าย จำนวน 3 คัน มีพนักงานประจำรถ 2 คน และรถบรรทุกขยะมูลฝอยแบบอัดท้าย จำนวน 3 คัน มีพนักงานประจำรถ 4 คน

4.3.4 สถิติการร้องเรียนเรื่องขยะมูลฝอยตกค้าง

ในปี 2552 มีสถิติการร้องเรียนเรื่องขยะมูลฝอยตกค้างจำนวน 4 ครั้ง ประกอบด้วย 1) บริเวณซอยข้างโรงเรียนวัดรามประดิษฐ์ ถนนพานิชย์สัมพันธ์ 2) บริเวณซอยโรงเรียนภูมิสถิต ถ.สุนอนันต์ 3) บริเวณซอยถนอมยา และ 4) บริเวณซอยหมู่บ้านนายก ถ.พัฒนาการหลังโทรศัพท์ และในปี 2553 มีสถิติการร้องเรียนเรื่องขยะมูลฝอยตกค้างจำนวน 1 ครั้ง บริเวณถนนสระแก้ว

4.4 สมรรถนะที่ 4 การบริหารจัดการขยะมูลฝอยหรือมูลฝอยติดเชื้อในลักษณะรวมศูนย์

ปัจจุบันมี อปท. และหน่วยงานที่ร่วมใช้สถานที่กำจัดขยะ จำนวน 6 อปท. ได้แก่ ทต.เชียรใหญ่ , ทต.บางจาก , อบต.ท้องลำเจียก , อบต.บางพระ , อบต.ปากพองฝั่งตะวันตก และ อบต.แหลมตะลุมพุก

4.5 สมรรถนะที่ 5 ประสิทธิภาพในการกำจัดขยะมูลฝอย

- เทศบาลได้ศึกษาความเหมาะสมของพื้นที่ มีการคำนวณและออกแบบพื้นที่ฝังกลบ มีการก่อสร้างแบบถูกหลักสุขาภิบาล โดยมีระบบบำบัดน้ำเสียแบบบ่อฝัง จำนวน 3 บ่อ, มีระบบระบายก๊าซในบ่อฝังกลบขยะมูลฝอยทุกบ่อ, มีการบดอัดขยะมูลฝอยทุกวันและมีการกลบทับด้วยดินเป็นครั้งคราว, มีการควบคุมปริมาณขยะมูลฝอยที่เข้าระบบโดยการชั่งน้ำหนักรถที่นำขยะมูลฝอยมาทิ้งทุกคัน , มีมาตรการป้องกันเหตุรำคาญต่างๆ ประกอบด้วยแนวถนนต้นไม้รอบๆ สถานที่กำจัดขยะฯ การสอบถามชาวบ้านที่อาศัย

ข้างเคียง , มีอาคาร โครงสร้างพื้นฐานครบถ้วน ประกอบด้วยอาคารเครื่องชั่งน้ำหนัก อาคารสำนักงาน สถานที่จอดรถและสถานที่ล้างรถ และอาคารพักอาศัยของพนักงาน นอกจากนี้ , มีแผนรองรับการดูแล หลังจากมีการฟื้นฟูหรือปิดสถานที่ฝังกลบ , มีการควบคุมผู้คัดแยกขยะมูลฝอยในสถานที่ฝังกลบ และมีการตรวจวัดคุณภาพน้ำใต้ดินพบว่าอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน

4.6 สมรรถนะที่ 6 รายได้ในการจัดการขยะมูลฝอย

เทศบาลเมืองปากพองมีรายได้ที่เกิดจากกิจกรรมการจัดการขยะมูลฝอย หรือ ขยะอันตรายจากชุมชน หรือมูลฝอยติดเชื้อ ในปี 2553 เป็นเงิน (ยังไม่มีข้อมูล) บาท (ในปี 2552 เป็นเงิน 477,660บาท)

4.6.1 รายรับจากการจัดเก็บค่าบริการเก็บขน/กำจัด (จากในเขตเทศบาล อปท.ร่วม และหน่วยงานอื่นๆ) มีรายละเอียดดังนี้

- ค่าเก็บขนขยะมูลฝอย คร่าวเรือนละ 10 บาทต่อเดือน
- ค่าเก็บขนขยะมูลฝอยร้านจำหน่ายอาหาร ร้านละ 20 บาทต่อเดือน
- ค่าเก็บขนขยะมูลฝอยของโรงงานหรือสถานประกอบการ เดือนละ 500 บาท
- ค่ากำจัดขยะมูลฝอยของท้องถิ่นอื่นคิดอัตราค่ากำจัดกิโกรัมละ 25 สตางค์ (250 บาท/ตัน)

4.6.2 ปริมาณขยะมูลฝอยและรายได้จากกิจกรรมลด คัดแยก และใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอย

รายได้ในส่วนนี้ถ้าประเมินค่าจากค่าใช้จ่ายที่ลดลง เนื่องจากมีปริมาณขยะลดลงจากการดำเนินกิจกรรมลด คัดแยก และใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอย ของเทศบาลประกอบการนำเศษพืชผักและผลไม้ไปผลิตเป็นน้ำหมักชีวภาพของชุมชน ประมาณวันละ 50 กิโลกรัม พนักงานเก็บขนประจำรถบรรทุกขยะที่ทำการคัดแยกขยะมูลฝอยในขณะที่ทำการเก็บขน จำนวน 5 คน วันละประมาณ 10 กิโลกรัม/คน/วัน รวมเป็น 50 กิโลกรัมต่อวัน นอกจากนี้มีคนหาของเก่าในสถานที่ฝังกลบขยะมูลฝอยจำนวน 4 คน ได้วันละประมาณ 25 กิโลกรัม/คน/วัน รวมเป็น 100 กิโลกรัมต่อวัน เพราะฉะนั้นปริมาณขยะจากการดำเนินกิจกรรมลด คัดแยก และใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอย ของเทศบาลเมืองปากพองประมาณ 200 กิโลกรัม คิดเป็นรายได้ 1,000 บาทต่อวัน

4.6.3 แผนงานด้านการจัดการขยะมูลฝอยเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา ประมาณร้อยละ 10

บทที่ 5
แนวทางในการเพิ่มสมรรถนะในการบริหารจัดการชยะมูลฝอย
ของเทศบาลเมืองปากพั่น

บทที่ 5

แนวทางในการเพิ่มสมรรถนะในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย ของเทศบาลเมืองปากพอง

5.1 สมรรถนะที่ 1 แผนการจัดการขยะมูลฝอยด้วยการจัดให้มีแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยระดับ เทศบาล/ระดับกลุ่มพื้นที่

แผนปฏิบัติการขยะมูลฝอยระดับเทศบาล หมายถึง แผนปฏิบัติการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบผสมผสานระดับเทศบาล ซึ่งเทศบาลร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการรวมกลุ่มพื้นที่เพื่อจัดตั้งศูนย์จัดการขยะมูลฝอย ได้มีการดำเนินการจัดทำโดยกำหนดกิจกรรมที่มีการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น การลด คัดแยกและนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์และของเสียอันตรายไปกำจัดอย่างถูกต้อง การจัดหาที่ดิน การปรับปรุงสถานที่กำจัด การศึกษาออกแบบรายละเอียดการจัดตั้งศูนย์ การติดตามความก้าวหน้า และการจัดทำรายงานผลการดำเนินงาน

การให้เทศบาลจัดทำแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยระดับเทศบาล/กลุ่มพื้นที่ ทำได้โดย

☞ ทบทวนแผนจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลที่มีอยู่ และจัดทำแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยระดับเทศบาลทั้งในระยะสั้นและระยะยาว กรณีที่เทศบาลมีการรวมกลุ่มพื้นที่กันเพื่อจัดตั้งศูนย์จัดการขยะมูลฝอยแล้ว และเทศบาลนั้นๆ เป็นหน่วยงานหลักในการบริหารจัดการศูนย์ ให้เทศบาลจัดทำแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยระดับกลุ่มพื้นที่แทน

☞ นำแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยที่จัดทำขึ้น บรรจุในแผนยุทธศาสตร์ระดับจังหวัดหรือแผนปฏิบัติการเพื่อจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด เพื่อเสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณดำเนินการต่อไป

แผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอย เทศบาลควรเพิ่มเติมแผนการให้ความรู้ ความเข้าใจกับประชาชนให้เกิดความตระหนักและการมีส่วนร่วมในการลด คัดแยก และใช้ประโยชน์ขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายชุมชน รวมทั้งเทศบาลควรผลักดัน / กำกับให้มีการดำเนินกิจกรรมตามแผนปฏิบัติการที่ได้จัดทำไว้

5.2 สมรรถนะที่ 2 ลดปริมาณขยะมูลฝอยด้วยการจัดให้มีการดำเนินกิจกรรมลด คัดแยกและนำขยะมูลฝอย กลับมาใช้ประโยชน์ในรูปแบบ 1 เทศบาล 1 รีไซเคิล

การรีไซเคิลหรือการนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ใหม่เป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และช่วยลดภาระการกำจัดขยะมูลฝอยขั้นสุดท้าย ทำให้ยืดอายุการใช้งานของสถานที่ฝังกลบขยะมูลฝอย รวมทั้งยังช่วยลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกด้วย การสนับสนุนให้เทศบาลดำเนินกิจกรรมในรูปแบบ 1 เทศบาล 1 รีไซเคิล ทำได้โดย

✧ จัดทำแผนปฏิบัติการ (เฉพาะด้าน) การลด คัดแยกและใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอย ให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และองค์ประกอบขยะมูลฝอยและการจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจร

✧ จัดระบบคัดแยกขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายจากชุมชนแบบแยกประเภท และจัดระบบการเก็บรวบรวมในรูปแบบต่างๆ อาทิ การเก็บรวมโดยชุมชน การเก็บรวบรวมวัสดุรีไซเคิลตามจุดที่กำหนด

✧ ดำเนินกิจกรรมคัดแยกและนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ตามแผนปฏิบัติการ เช่น การจัดตั้งศูนย์รีไซเคิลชุมชน การตั้งธนาคารขยะรีไซเคิลของชุมชน การนำขยะอินทรีย์ไปหมักทำปุ๋ยหรือปุ๋ยน้ำ

✧ ให้ความรู้กับประชาชน/ชุมชนในการลด คัดแยก ณ แหล่งกำเนิด และให้มีการนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ โดยการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ผ่านผู้นำชุมชน/เสียงตามสาย

✧ สร้างเครือข่ายกลุ่มอาชีพรับซื้อของเก่า เช่น จัดทำทะเบียน/อบรมให้ความรู้/จัดสวัสดิการด้านสุขภาพอนามัย จัดระเบียบร้านรับซื้อของเก่า

ทั้งนี้ เทศบาลที่มีการดำเนินงานด้านการลด คัดแยกและใช้ประโยชน์ขยะมูลฝอยอย่างเป็นรูปธรรมแล้ว ให้มีการพัฒนาเป็นต้นแบบในการดำเนินงานในพื้นที่อื่นๆ หรือขยายผลไปใน อปท. ที่อยู่ในกลุ่มพื้นที่ที่ใช้สถานที่กำจัดขยะมูลฝอยร่วมกัน

สำหรับของเสียอันตรายจากชุมชน เทศบาลสามารถเพิ่มสมรรถนะในการลดและคัดแยกของเสียอันตรายจากชุมชน โดย

• การสร้างกลไกการคัดแยกจากต้นทาง เป็นการเตรียมความพร้อมของประชาชนและเจ้าหน้าที่ให้มีความรู้ความเข้าใจ เพื่อให้เกิดความตระหนักถึงเรื่องสิ่งแวดล้อม ด้วยการดำเนินกิจกรรมการสร้างแรงจูงใจ การรณรงค์ประชาสัมพันธ์และให้ความรู้ และการติดตามตรวจสอบ

• การแยกทิ้ง เป็นการกำหนดวิธีการคัดแยกของเสียอันตรายจากต้นทาง และจัดตั้งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสม วิธีการแยกทิ้งขึ้นอยู่กับความพร้อมของ อปท. เช่น การแยกทิ้งหน้าบ้านตามเวลาที่กำหนด การแยกทิ้งในภาชนะรองรับตามจุดทิ้งที่กำหนด และการแยกทิ้งในวันที่กำหนดเป็นพิเศษ เป็นต้น

• การเก็บรวบรวม การเก็บรวบรวมขึ้นอยู่กับวิธีการแยกทิ้งที่กำหนด ดังนั้น ตัวอย่างรูปแบบการเก็บรวบรวม ได้แก่ การเก็บรวบรวมรินถนน การเก็บรวบรวมจากภาชนะรองรับตามจุดที่กำหนด และการจัดให้มีวันพิเศษ โดยต้องจัดเตรียมความพร้อมต่างๆ เช่น ภาชนะบรรจุและรถเก็บขนของเสียอันตรายจากชุมชนให้เหมาะสม เช่น ควรใช้รถเก็บขนขยะมูลฝอยทั่วไปที่มีช่องเก็บของเสียอันตรายแยก

ต่างหาก กรณีเก็บรวบรวมของเสียอันตรายริมถนนพร้อมกับเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยทั่วไป หรือควรรใช้รถเก็บขนของเสียอันตรายโดยเฉพาะ หากมีการกำหนดวันพิเศษในการเก็บรวบรวมของเสียอันตราย

- ▶ การเก็บกัก เป็นการรวบรวมของเสียอันตรายจากชุมชนที่เก็บได้จากชุมชนให้มีปริมาณเพียงพอต่อการขนส่งไปกำจัด และต้องไม่เก็บรวบรวมไว้ในระยะเวลาที่นานเกินไป จะต้องเตรียมเจ้าหน้าที่ควบคุมดูแลและปฏิบัติโดยเฉพาะ การจัดฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ และการจัดเตรียมงบประมาณ
- ▶ การขนส่งของเสียอันตราย ของเสียอันตรายจากชุมชนที่เก็บรวบรวมไว้ในสถานที่เก็บกัก เมื่อมีจำนวนมากพอจะต้องส่งไปกำจัดหรือรีไซเคิลโดยเอกชนที่ได้รับอนุญาต และต้องขนส่งของเสียอันตรายให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
- ▶ การรีไซเคิลของเสียอันตราย เป็นการแยกของเสียอันตรายจากชุมชนที่มีศักยภาพในการนำไปใช้ประโยชน์ใหม่ เช่น หลอดฟลูออเรสเซนต์ แบตเตอรี่ และถ่านไฟฉาย โดยต้องแยกส่งไปยังโรงงานรีไซเคิลโดยเฉพาะ
- ▶ การบำบัด/กำจัดของเสียอันตราย ของเสียอันตรายจากชุมชนที่ไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จะนำไปกำจัดโดยการฝังกลบหรือการเผา ซึ่งควรให้เอกชนที่มีศักยภาพและได้รับอนุญาตเป็นผู้ดำเนินการ

กิจกรรมลด คัดแยก และใช้ประโยชน์ขยะมูลฝอยหรือของเสียอันตรายจากชุมชน เทศบาลควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องและขยายกิจกรรมการลด คัดแยก และใช้ประโยชน์ขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายจากชุมชนให้ครอบคลุมพื้นที่ รวมทั้งควรมีการรวบรวมและจัดทำฐานข้อมูลด้านการนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ในพื้นที่เพื่อใช้ประกอบในการวางแผนและใช้เป็นหลักฐานในการกำหนดเป้าหมายในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย

5.3 สมรรถนะที่ 3 เพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการเก็บขนขยะมูลฝอยให้ครอบคลุมพื้นที่บริการ

การเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการเก็บขนขยะมูลฝอยให้ครอบคลุมพื้นที่บริการ จะช่วยลดปัญหาขยะมูลฝอยตกค้าง และผลกระทบต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมตามมา โดยทั่วไป ประสิทธิภาพการเก็บขนขยะมูลฝอยจะขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายอย่าง อาทิ เส้นทางเก็บขน ปริมาณขยะมูลฝอย การจราจรเส้นทางเก็บขน ระยะทางเก็บขน รวมถึงพฤติกรรมกรรมการเก็บขนเช่น การคัดแยกขยะมูลฝอย การใช้เครื่องทุ่นแรง เป็นต้น จากการวิจัยของสำนักสิ่งแวดล้อม กรุงเทพมหานคร พบว่า พฤติกรรมของพนักงานเก็บขน โดยเฉพาะการแยกขยะมูลฝอย ใช้เวลาถึงร้อยละ 40 ของเวลาทั้งหมดในการเก็บขน

การเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการเก็บขนขยะมูลฝอยให้ครอบคลุมพื้นที่บริการ อาจทำได้หลายวิธี อาทิ

- ✚ จัดหาอุปกรณ์ในการเก็บ รวบรวมและขนส่งขยะมูลฝอยให้เพียงพอและสอดคล้องกับปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นในชุมชน และควรจัดให้มีระบบการเก็บรวบรวมขนส่งของเสียอันตรายจากชุมชน

(อาทิ ภาชนะรองรับ รถยนต์บรรทุกของเสีย รวมทั้งอุปกรณ์ต่างๆ) แยกต่างหากจากระบบการเก็บรวบรวม ขนส่งขยะมูลฝอยทั่วไป

✚ รณรงค์ประชาสัมพันธ์และปลูกจิตสำนึกให้ประชาชนปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การทิ้ง ขยะมูลฝอยในสถานที่และภาชนะรองรับที่จัดเตรียมไว้

✚ ปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดเก็บขยะมูลฝอยให้เหมาะสมกับพื้นที่

✚ กำหนดจำนวนรถเก็บขนขยะมูลฝอยให้เหมาะสมกับปริมาณที่จัดเก็บในพื้นที่ และ กำหนดเส้นทางการเก็บขนให้สอดคล้องกับปริมาณขยะมูลฝอย

✚ ส่งเสริมและสนับสนุนให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินงานเก็บรวบรวมและ ขนส่งขยะมูลฝอย โดยมีการกำหนดเกณฑ์และเงื่อนไขตามความเหมาะสม

5.4 สมรรถนะที่ 4 แก้ไขปัญหาการกำจัดขยะมูลฝอย โดยการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในลักษณะรวมศูนย์ หรือมีการให้บริการสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยร่วมกันกับ อปท. ใกล้เคียง

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โยบายเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยโดยให้มีการ รวมกลุ่มของท้องถิ่น (cluster) เพื่อสร้างระบบกำจัดขยะมูลฝอยแบบผสมผสานที่เน้นการนำขยะมูลฝอยมาใช้ ประโยชน์ในรูปของปุ๋ยและผลิตกระแสไฟฟ้า หรือเทคโนโลยีอื่นที่เหมาะสม

การเพิ่มสมรรถนะในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในลักษณะรวมศูนย์ ทำได้โดย

- ◆ อปท. รวมกลุ่มกันเพื่อจัดตั้งศูนย์จัดการขยะมูลฝอย
- ◆ อปท. ที่มีการรวมกลุ่มพื้นที่เพื่อจัดตั้งศูนย์จัดการขยะมูลฝอยแล้ว ควรเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับที่ดินและแผนงาน/ โครงการศึกษาออกแบบระบบ โดยใช้เทคโนโลยีแบบผสมผสานที่เน้นการนำ ขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ให้มากที่สุด แผนด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ รวมทั้งการทำความเข้าใจและให้ประชาชนมีส่วนร่วมตั้งแต่ก่อนเริ่มโครงการ

- ◆ อปท. ที่มีสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ให้ดำเนินการเพิ่ม ประสิทธิภาพของระบบกำจัดขยะมูลฝอยเดิมให้สามารถยกระดับขึ้นเป็นศูนย์จัดการขยะมูลฝอยและรองรับ ขยะมูลฝอยจาก อปท. ใกล้เคียงได้

การบริหารจัดการขยะมูลฝอยในลักษณะรวมศูนย์ หากเทศบาลเมืองปากพองมีความประสงค์ที่จะ ดำเนินการปรับปรุง/ก่อสร้างศูนย์กำจัดขยะมูลฝอย สามารถดำเนินการขอรับการสนับสนุนงบประมาณ โดย ผ่านแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด ซึ่งเทศบาลอยู่ในกลุ่มพื้นที่ลำดับ ความสำคัญเร่งด่วนปี 2554 ของ คพ. โดยเทศบาลจะต้องเตรียมความพร้อมดังนี้

1. ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้พร้อมทั้งสร้างความเข้าใจให้กับประชาชนในพื้นที่ รวมทั้งดำเนินการ รับฟังความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่

2. ศึกษาออกแบบรายละเอียดต่างๆ ของศูนย์ฯ
3. จัดทำรายละเอียดโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินกิจกรรมต่อไป

5.5 สมรรถนะที่ 5 ประสิทธิภาพในการกำจัดขยะมูลฝอย

การก่อสร้างสถานที่ฝังกลบขยะมูลฝอยส่วนใหญ่มักจะถูกต่อต้านทั้งที่เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับชุมชนสาเหตุที่ประชาชนมักต่อต้านเนื่องจากเกรงว่าจะมีปัญหาเรื่องกลิ่น การรั่วไหลของน้ำชะมูลฝอย และการเข้าไปในพื้นที่ของรถขนขยะมูลฝอย ดังนั้น การดำเนินการดูแลและเดินระบบกำจัดขยะมูลฝอย จึงต้องมีการดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อป้องกันมิให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม รวมทั้งต้องมีการติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำใต้ดินบริเวณสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยเป็นระยะเพื่อเป็นการตรวจสอบประสิทธิภาพของสถานที่กำจัด และนำไปสู่การกำหนดแนวทางการปรับปรุงสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยต่อไป

การเพิ่มประสิทธิภาพการกำจัดขยะมูลฝอย ทำได้โดย

- อบรมการดูแลและเดินระบบให้กับเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการของ อปท.
- จัดทำแผนงานการฟื้นฟูสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณ และดำเนินการฟื้นฟูเพิ่มประสิทธิภาพระบบ

เทศบาลควรดำเนินการปรับปรุงรูปแบบของบ่อติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำใต้ดินให้เป็นไปตามมาตรฐานของ คพ. และควรมีแผนการติดตามเฝ้าระวังคุณภาพน้ำใต้ดินเป็นระยะ และควรมีการดำเนินการคัดแยกของเสียอันตรายก่อนดำเนินการฝังกลบเพื่อลดการปนเปื้อน โลหะหนักในน้ำใต้ดิน

5.6 สมรรถนะที่ 6 เพิ่มรายได้จากการบริหารจัดการขยะมูลฝอย

อปท. แต่ละแห่ง มักประสบปัญหารายได้ที่ได้จากการให้บริการจัดการขยะมูลฝอยต่ำกว่าค่าใช้จ่ายจริงมาก ทำให้เป็นอุปสรรคในการปรับปรุงและพัฒนาประสิทธิภาพการให้บริการ ดังนั้น จึงควรมีการพิจารณาหาแนวทางที่จะเพิ่มรายได้จากการให้บริการ อาทิ

- จัดฝึกอบรมการใช้โปรแกรมประยุกต์แนวทางการกำหนดอัตราค่าบริการกำจัดขยะมูลฝอยเชิงพื้นที่
- ศึกษาต้นทุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินการเก็บรวบรวมและขนส่งขยะมูลฝอย เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนและกำหนดค่าบริการ
- ลดต้นทุนการจัดการขยะมูลฝอยด้วยการพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการลดและคัดแยกขยะมูลฝอยจากต้นทาง
- ปรับปรุงระบบการจัดเก็บที่มีประสิทธิภาพ เช่น ให้สัมปทานหรือจัดจ้างภาคเอกชนให้ทำการเก็บค่าบริการให้ ขยายฐานการจัดเก็บให้ครอบคลุมเขตการให้บริการมากขึ้น ปรับเพิ่ม

อัตราค่าธรรมเนียมอย่างเหมาะสม ซึ่งควรนำหลัก “ผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย” มาประยุกต์และต้องพิจารณา “ความสามารถในการจ่าย” ควบคู่ไปด้วย

✦ ให้ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อปลูกฝังจิตสำนึกและสร้างความตระหนักด้านสิ่งแวดล้อมแก่ประชาชนและให้ความร่วมมือในการจ่ายค่าบริการ

แนวทางในการเพิ่มรายได้ เทศบาลเมืองหลังสวนสามารถดำเนินการได้ดังนี้

1. ปรับปรุงและสร้างแรงจูงใจในการจัดเก็บค่าธรรมเนียมในการจัดการขยะมูลฝอยให้ครอบคลุมพื้นที่ โดยอาจส่งเสริมให้ชุมชนดำเนินการจัดเก็บค่าธรรมเนียมและแค่ออกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ
2. ปรับปรุงอัตราค่าธรรมเนียมให้สะท้อนต้นทุนที่แท้จริงในการกำจัดขยะมูลฝอย โดยใช้โปรแกรมประยุกต์ของกรมควบคุมมลพิษ ในการคำนวณอัตราค่าบริการจัดการขยะมูลฝอย
3. ควรมีการจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานการนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่จากแหล่งต่างๆ อาทิ เช่น ร้านรับซื้อของเก่า ธนาคารขยะ เป็นต้น เพื่อนำกลับมาคำนวณเป็นอัตราการลดปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นจริงต่อคนต่อวัน กับจำนวนประชากรในพื้นที่เพื่อเปรียบเทียบกับปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นในปีที่ผ่านมา และคิดเป็นค่าใช้จ่ายที่ลดลงจริงของแต่ละพื้นที่

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

นายจุมพล ศิริสวัสดิ์ ผู้อำนวยการสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 14

ผู้จัดทำ สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 14

นางอโณทัย ชีรสิงห์ นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ กลุ่มงานแผนงานสิ่งแวดล้อม
นายคุณาสิน ไวยรัตน์ นักวิชาการสิ่งแวดล้อมปฏิบัติการ กลุ่มงานแผนงานสิ่งแวดล้อม
นายนพชัย ส่งเสียง นักวิชาการสิ่งแวดล้อมปฏิบัติการ กลุ่มงานแผนงานสิ่งแวดล้อม
นางสาวเพชรรุ่ง กิমানันท์ ลูกจ้างกลุ่มงานแผนสิ่งแวดล้อม กลุ่มงานแผนงานสิ่งแวดล้อม

ผู้ให้ข้อมูล กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมเทศบาลเมืองปากพอง

นางสุกัญญา วรรณะพิศิษฐ์ ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม
นายสมเพชร เพชรมณี นักวิชาการสุขาภิบาล 5

ปก

นางสาวเพชรรุ่ง กิমানันท์ ลูกจ้างกลุ่มงานแผนสิ่งแวดล้อม กลุ่มงานแผนงานสิ่งแวดล้อม